

Sygn. akt: I C 627/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 lutego 2020 r.

Sąd Rejonowy w Gdyni I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Joanna Jank
Protokolant:	sekretarz sądowy Katarzyna Chachulska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 4 lutego 2020 r. w G.

sprawy z powództwa **G. S.**

przeciwko **M. Ł.**

o zachowek

I. Oddała powództwo.

II. Zasądza od powódki na rzecz pozwanej kwotę 1217 zł (jeden tysiąc dwieście siedemnaście złotych) z tytułu zwrotu kosztów postępowania.

I C 627/19

UZASADNIENIE

Stan faktyczny:

14 października 1999 r. B. M. oraz E. M. (małżonkowie) darowali swej wnuczce M. H. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego nr (...) przy ul. (...) IV 50 w G..

/okoliczność bezsporna/

3 lipca 2014 r. zmarł B. M.. Spadek po nim, na podstawie testamentu nabyła żona E. M.. W dacie śmierci B. M. żyła jego małżonka oraz wszystkie jego dzieci, w tym matka pozwanej – I. H..

/okoliczność bezsporna/

Darowany pozwanej lokal mieszkalny wyczerpywał majątek B. M..

/okoliczność bezsporna/

Sąd zważył, co następuje:

Powyżej ustalone okoliczności faktyczne były pomiędzy stronami bezsporne, a zatem rozstrzygnięcie sprawy zależało wyłącznie od ich prawnej oceny

Powódka domagała się zasądzenia zachowku po zmarłym ojcu, twierdząc, że darowizna uczyniona 1999 r. na rzecz jego wnuczki (pозwanej) podlega doliczeniu do spadku na podstawie art. 994 § 1 k.c.

Sąd nie podzielił stanowiska powódki w tym zakresie. Z przepisu art. 994 § 1 k.c. wynika bowiem wyraźnie, że doliczeniu do spadku nie podlegają darowizny na rzecz osób niebędących spadkobiercami ani uprawnionymi do zachowku, uczynione na więcej niż 10 lat wstecz przed otwarciem spadku.

Darowizna niewątpliwie została dokonana na 15 lat przed śmiercią spadkodawcy, zaś pozwana nie należała ani do kręgu jego spadkobierców, ani do osób uprawnionych do zachowku po nim.

Dziedziczenie po B. M. odbyło się na podstawie testamentu, zaś w dacie jego śmierci żyła jego małżonka oraz wszystkie dzieci w tym matka pozwanej. Zgodnie z przepisem art. 931 k.c. w przypadku dziedziczenia ustawowego pozwana nie dziedziczyłaby po swoim dziadku, a więc nie była jego spadkobiercą. Pozwana nie była też osobą uprawnioną do zachowku po B. M., ponieważ zgodnie z przepisem art. 991 k.c. roszczenie to przysługuje „osobom, które byłyby powołane do spadku z ustawy”. Istotnym jest przy tym, że w przepisie art. 994 § 1 k.c. nie chodzi o „potencjalnych” spadkobierców, czy osoby uprawnione do zachowku, lecz o osoby, które rzeczywiście posiadały ten przymiot w chwili śmierci spadkodawcy.

Zarówno status spadkobiercy, jak i uprawnionego do zachowku, należy wiązać z chwilą otwarcia spadku. Póki zatem nie nastąpi ostateczne ustalenie kręgu tych osób w chwili śmierci spadkodawcy, nie sposób określić, które darowizny mają być doliczone. Artykuł 994 KC dotyczy rzeczywistych, a nie potencjalnych spadkobierców oraz rzeczywistych, a nie potencjalnych uprawnionych do zachowku. Nie ma zatem znaczenia fakt, że obdarowany w chwili uczynienia darowizny należy do kręgu spadkobierców ustawowych albo uprawnionych do zachowku, tak samo jak nie ma znaczenia fakt, że w chwili dokonania darowizny istniał testament, w którym był powołany do dziedziczenia. Jeżeli obdarowany nie dożył otwarcia spadku, nie jest spadkobiercą ani uprawnionym do zachowku (KC T. IVA red. Osajda 2019, wyd. 1/Książak). Podobnie – Wyrok SA w Katowicach z 23 października 2013 r., I ACa 605/13.

Jak wynika z powyższego uczyniona na rzecz pozwanej darowizna niewątpliwie nie podlegała doliczeniu do spadku na podstawie art. 994 § 1 k.c. W konsekwencji pozwana nie opowiada względem powódki na podstawie art. 1000 § 1 k.c., ponieważ przepis ten ustanawia odpowiedzialność za uzupełnienie zachowku wyłącznie w stosunku do tych obdarowanych, których darowizny zostały do spadku doliczone.

Z uwagi na powyższe rozważania, których przeprowadzenie było możliwe na podstawie bezspornych elementów stanu faktycznego, sąd oddalił wnioski dowodowe stron na podstawie art. 235² § 1 pkt. 2 k.p.c.

O kosztach postępowania sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. zasądzając na rzecz pozwanej, jako strony wygrywającej spór kwotę 1217 zł z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.